

Markovics Annamária

∴ MTVA – MTI, Belgrád
∴ markovics.annamaria@mtva.hu

AZ ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS MÓDOZATAI A VÁLASZTÁSOK ÉVÉBEN

Ways of realizations of interest in the electoral year

Modaliteti ostvarivanja interesa u godini izbora

A kisebbségvédelem egyik elengedhetetlen eszköze az autonómia, és ha a kisebbségi jogok eme legmagasabb standardját megfelelő módon alakítjuk, akkor az érdemben járulhat hozzá ahhoz, hogy a kisebbségvédelem két fő célját – a szülőföldön magyarként való megmaradást, illetve a teljes és valós egyenrangúságot – elérjük, megvalósítsuk. Ez a gondolat volt a területi és nem területi autonómiáról szóló júniusi konferencia kerekasztal-beszélgetésének vezérfonala. *Az érdekérvényesítés módozatai a választások évében* című beszélgetés résztvevője Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség és a tartományi képviselőház elnöke, Korhecz Tamás, a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács elnöke, valamint Répás Zsuzsanna volt, aki a konferencia idején a nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkári posztot töltötte be, azóta pedig a magyar Igazságügyi Minisztérium helyettes államtitkára lett.

A Palicson rendezett háromnapos jogi-tudományos konferencia nyitónapján a politikusok megállapították, hogy az autonómia kérdése már minden külhoni magyar területen a közbeszéd tárgyát képezi, és úgy tűnik, hogy oldódik a fogalom körül kialakult félelem is, vagyis már nem számít tabunak ez a téma.

Répás Zsuzsanna ismertette az erdélyi, a felvidéki és a kárpátaljai magyarság autonómiatörekvéseit, valamint szólt a vajdasági tapasztalatokról is. Mint magyarázta: a rendszerváltozás után mindegyik nagy határon túli magyar közösség megfogalmazta az autonómiaigényét, és erről dokumentumok is születtek. „Utána azonban azt kell látnunk, hogy – főleg Erdély és Felvidék esetében – az autonómia a tabu kategóriájába került” – tette hozzá. Ebből a szempontból, illetve történelmi szempontból a vajdasági magyar közösség szerencsés helyzetben volt, és nem véletlen, hogy itt fogalmazódtak meg a teljes, alaposan kidolgozott, jogszabályi keretekbe is foglalható autonómiakoncepciók a kilencvenes évek

legelejétől kezdve – részletezte a helyettes államtitkár. Kiemelte a Vajdasági Magyar Szövetség által 1998-ban megfogalmazott hármas autonómiakonceptiót, amely a perszonális, a területi és a Vajdaság tartomány autonómiájára vonatkozott. Szerinte ez tudatos építkezés volt, egyértelműen fejezte ki a vajdasági magyar közösség igényét, és ez a tudatosság eredményhez vezetett. „Ez az egyetlen közösség a négy nagy Kárpát-medencei magyar közösség közül, amely el tudta érni a kulturális autonómiának azt a törvényekben foglalt keretét, amelyhez hozzátartozik egy belső, választásokon alapuló parlament létrehozása. Erről a régió többi magyar közössége csak álmodik” – fogalmazott Répás.

A többi régióról szólva kiemelte, hogy ott az utóbbi időkhöz nem is lehetett beszélni az autonómiáról, az elmúlt tíz évben azonban nagy előrelépéseket tettek. Most azt látjuk, hogy Erdélyben az autonómia a politikai közbeszéd tárgya. „Nem nagyon találni olyan román politikust, aki ezt elfogadná, és aki ne csak negatív kontextusban beszélne az autonómiáról, de maga az a tény, hogy felkerült a fogalom a politikai közbeszéd asztalára, az már hihetetlen eredmény” – adott hangot elégedettségének a magyarországi politikus. Ez nem csak azt jelenti, hogy megszületnek a különböző, törvényi keretbe foglalt koncepciók – fűzte hozzá –, hiszen a Székely Nemzeti Tanács, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt gyakorlatilag a Csapó József által kidolgozott koncepciót viszi tovább. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség azonban most egy olyan koncepciót nyújtott be, amely a jelenlegi alkotmányos keretekhez próbálja illeszteni az autonómiáról szóló elképzeléseket. „Ha beszélnek róla, akkor az előremutató dolog” – adott hangot elégedettségének Répás Zsuzsanna.

Szlovákiában még nem ennyire pozitív a helyzet, viszont ott is megtört a jég – tette hozzá a helyettes államtitkár. Emlékeztetett arra, hogy öt éve még betiltottak civil szervezeteket, mert az alapszabályukban „valahol eldugva” szerepelt az autonómia szó. Mára viszont a Magyar Közösség Pártja a politikai beszédbe bevitte az autonómiát. Berényi József többször említette az utóbbi időszakban ezt a koncepciót, és ez most nem ütközött a korábbiakhoz hasonló, „hihetetlenül durva” elutasításba. Berényi azt is bejelentette, hogy elkészült egy autonómia-koncepció a felvidéki magyarság számára, amelyet a nyáron megvitatnak, őszre pedig már kész formában mutatnak be. Ez elindíthat egy erdélyihez hasonló folyamatot, és oldhatja a fogalom körül kialakult félelmeket.

Szlovákiában a második világháborúra visszavezethető történelmi okok miatt az autonómiában egyértelműen a szeparatizmust és a leválást látják, hiszen így történt meg Szlovákia leválása annak idején. Tehát maga a szó ezeket a történelmi emlékeket idézi fel. Ezen pedig kevésbé tud változtatni az, ha önrendelkezésre, öngazgatásra vagy valami más szóra cserélik az autonómiát – magyarázta Répás.

Kárpátaljáról is szó esett, hiszen ott tették meg az egyik első legerősebb lépést az autonómia irányában, ott ugyanis már az ország megalakulásakor népszavazást tartottak Kárpátalja és egy Beregszász központú magyar körzet létrehozásáról. Ezt nagy arányban támogatták a résztvevők, de – valószínűleg – az ukrán jogállam „sajátos aspektusai” miatt a népszavazásnak semmilyen eredménye nem lett. „De mindig egy hivatkozási alap” – zárta az áttekintést Répás Zsuzsanna.

Megállapította: az autonómatörekvések végcélja a területi autonómia. Ezt azonban csak olyan területen lehet megvalósítani, ahol többségben van a közösség, de tisztában kell lenni azzal is, hogy mindig lesz olyan része annak az adott közösségnek, amely nem tartozik abba a területi autonómiába. Nagyon fontos megtalálni az egyensúlyt – mondta a helyettes államtitkár.

Ahol lehetséges, ott egyértelmű cél a területi autonómia elérése – állapította meg, hozzátéve, hogy a területi autonómiának éppen az a fő értelme, hogy egy kvázi belső anyaországa legyen azoknak a közösségeknek is, akik nem kapcsolódhatnak ehhez közvetlenül. Amennyiben akár egy kisebb területen is létrejön a területi autonómia, az az egész közösségnek ad presztízszt, mert azt jelenti, hogy azt a közösséget tisztelni kell.

Az anyaország szerepére utalva kiemelte, hogy az akkor folytat jó nemzetpolitikát, ha erős általános politikát folytat, vagyis ha mindenhol minden kérdésben határozottan kiáll a nemzeti érdekek mellett.

Mint magyarázta: az autonómatörekvések sikerességének kulcskérdése az egységes fellépés, és az anyaország segítségével csak a helyi kezdeményezések vihetők sikerre. „A magyar kormány akkor tud sikeresen odaállni az autonómatörekvések mögé, ha ezt az adott közösség felvállalja, mozgatja és egységes erőt tud amögött felmutatni. Amíg megosztottság van, amíg nem áll ki mindenki amögött a törekvés mögött, addig az soha nem fog sikerre vinni. Nem azt jelenti, hogy mindenkinek egy véleménye van, mert ilyen nincs, de kell lennie olyan pontoknak, amelyekben az adott közösség egyetért, és kell lennie egy olyan erőnek, amely ezt a törekvést folyamatosan előre viszi és mozgatja” – részletezte.

Azt is közölte, hogy a magyar kormánynak mindenképpen le kell szögeznie az alapvető elvi alapállását. „Ez megtörtént az új alaptörvényben, megtörtént a nemzeti összetartozás melletti tanúságtételről szóló törvényben, tehát Magyarország leszögezte, hogy támogatja a külföldi magyar közösségek autonómatörekvéseit, és ezt tartja annak az útnak, amely a közösségek megmaradása felé visz” – fogalmazott. Emellett kell a folyamatos nemzetközi téren folytatott munka is, mert a nemzetközi közösség nem annyira nyitott ez iránt a kérdés iránt. Hiába vannak jól működő nyugat-európai példák, hiába bizonyosodott be már többször, hogy ez hoz a kisebbség és a többség számára is megoldást, és ez hoz olyan megnyugvást, amire mindenki vágyik. Rengeteg példa van, de nagy

az ellenállás – állapította meg Répás. Ezért vállalta fel a Fidesz, hogy az európai parlamenti listára feltesz olyan képviselőket, akik ezekből a közösségekből származnak, mert ők hitelesen tudnak beszélni az őket leginkább érintő kérdésekről – magyarázta.

A kétoldalú kapcsolatokról még megjegyezte: az egyik legfontosabb pont az, hogy a magyar kormány mindig úgy forduljon a szomszédos országok kormányai felé, hogy abban benne legyen a helyi magyar közösség akarata is. „Mi ezt úgy szoktuk mondani, hogy a Magyarország és a szomszédos országok viszonya nem kétoldalú, hanem háromoldalú viszony” – tette hozzá. Magyarázata szerint jól megfigyelhető, hogy valahányszor a magyar miniszterelnök komoly tárgyalásra megy a szomszédos országok vezetőivel, előtte mindig kikéri az adott közösség vezetőinek a véleményét, és ez jelzésértékkel bír.

Korhecz Tamás, az MNT elnöke arról értekezett, hogy az autonómiáról sokan beszélnek, de az elképzelések gyakran eltérőek. Magyarázata szerint az autonómiát egyes politikusok „mantraként”, ráolvasásként használják, azt gondolva, hogy ha gyakran ismételtetik ezt a szót, akkor megváltozik valami, megjavul a helyzet, mobilizálódik a közösség. Vannak olyan helyzetek is – fűzte hozzá –, amikor az autonómia a végcél, az egész létezés, az egész politizálás céljaként jelenik meg, de a politikusok voltaképpen nem tudják, hogy milyen típusú autonómiát, illetve milyen jogokat szeretnének elérni. Majd hozzátette, hogy vannak olyanok is, akik valójában megvalósíthatatlannak tartják, adott esetben azonban politikai vihar kavaráására vagy szavazatszerzésre használják, de alapvetően nem gondolják komolyan.

Hozzáfűzte még, hogy az autonómia – mint a kisebbségi jogok legmagasabb formája – megfelelő körülmények között valóban hatékonyan járulhat hozzá az önazonosság megőrzéséhez, ahhoz, hogy „magyarként a magyar kultúrát továbbörökítve tudjunk tovább élni a szülőföldünkön”. A teljes és valós egyenrangúság pedig nem a formális jogegyenlőséget jelenti, nem a diszkrimináció tilalmát, hanem ennél sokkal többet, mégpedig a társadalmi és közéletben való hatékony részvételt, a részarányos foglalkoztatást, a gazdasági egyenrangúságot, a munkaerő-piaci egyenrangúságot vagy a nyelvi egyenrangúságot. Hozzátette azonban, hogy ez a valós és hatékony egyenrangúság csupán ideál, nagyon kevés olyan példát tudunk felhozni, ahol teljes mértékben megvalósult.

Korhecz magyarázata szerint amióta létezik a 2009-es törvény alapján közvetlenül megválasztott Magyar Nemzeti Tanács, azóta léteznek vele szemben elvárások is, vagyis hogy „ezzel az eszközzel, amihez hozzájutottunk, vajon mennyiben tudunk hozzájárulni az alapvető céljaink megvalósításához”.

Emlékeztetett arra is, hogy az autonómiának sokféle definíciója létezik. Ezekből kitűnik, hogy alapvetően két feltétele van: van egy kisebbséget legitímen képviselő választotta testület, amely közhatalmi jogosítványokkal rendelkezik,

amelyekkel az önazonosság megőrzéséhez hozzá tud járulni. „Beszélhetünk arról, hogy lehetnek ezek a jogosítványok sokkal szélesebb körűek, akár a törvénykezés szintjéig is eljutnak, beszélhetünk arról, hogy szűkebbek, adminisztratív jellegűek, de ettől még ez az autonómia” – fogalmazott az MNT elnöke.

Az MNT négy évét értékelve kiemelte, hogy sikerült Kárpát-medencei szinten egyedülálló módon egy nem területi alapú autonómiát kiépíteni, és el kell számolniuk azzal, mit tudtak kezdeni ezzel az autonómiával.

„Meg kell vizsgálni, hogy honnan indultunk, és négy év alatt hová jutottunk a két alapvető cél vonatkozásában, közelebb kerültünk-e, és mennyivel kerültünk közelebb” – tette fel a kérdést Korhecz. Hozzáfűzte, hogy sokak szerint ez az autonómia „kis autonómia, nyomorék autonómia”, holott „minden igyekezetünk ellenére sok olyan lehetőség van a törvényben, amelyet még nem tudtunk belakni”. Ennek a saját felelősség mellett a hatóságok, az államszervezet ellenállása is az oka. Akkor most mihez képest kevés? – vetette fel. Akkor tudunk továbblépni, ha belaktuk a teret. „Hogy ez nem kevés, azt a legékesebben a január 16-i alkotmánybíróági ítéleten keresztül láthattuk meg. Hiszen az alkotmánybíróság üzenete végül is az, hogy ez túl sok, túl sok autonómiát, túl sok hatalmat kaptak a nemzeti tanácsok bizonyos kérdésekben, és ez túllép az alkotmányos kereteken. Ez korántsem olyan dolog, amiben mi határozzuk meg a mércét. Az önmagában egy csoda volt, hogy 2009-ben magyar koncepciót tudtunk kiszavaztatni a szerbiai parlamentben négy képviselővel. Lehet, hogy kevés, nem jó, másképp képezem, a lécet felraknám, de ki fogja azt átugorni?” – hangoztatta a politikus.

Kifejtette, hogy mindez nagyon összetett helyzetet kreált, és ebben a helyzetben a teljesítménykényszer is megjelent. „Mivel úttörői vagyunk ennek a folyamatnak, mivel akár szerencsével, akár a saját képességeink miatt, akár a körülmények miatt mi vagyunk az úttörők, a többiek követeléseit, elképzeléseit nagymértékben meg fogja határozni az, hogy ezzel az eszközzel hogy tudunk élni. Tehát a történet nemcsak arról szól, hogy én szemébe tudok-e nézni a saját választóimnak, hanem az eszme, az önkormányzás, a belső önrendelkezés milyen potenciállal rendelkezik, mire vagyunk rajta keresztül képesek” – mondta.

Ezt követően az MNT példáján keresztül ismertette mindazokat a célokat, amelyeket sikerült és nem sikerült megvalósítani a Vajdaságban. Rámutatott arra, hogy két módszerrel mérik az MNT teljesítményét: az egyik az, hogy az ígéretekből mit sikerült megvalósítani, a másik szerint pedig a magyar közösség helyzetének változását kell megvizsgálni.

Az első módszer kapcsán úgy fogalmazott: nagyon sokszor megtörténik a politikában, hogy azt mondják: felejtjük el, hogy mit ígértünk, a körülmények nem tették lehetővé, hogy megvalósítsuk. „Mi felvállaljuk azt, hogy ellenőrizzük, mit ígértünk, mi az, amihez négy évvel ezelőtt kértük a polgárok támoga-

tását” – szögezte le. A második módszer figyelembevételével három területen mérhető a vajdasági magyar közösség helyzetének változása. Az egyik az önzonosság megőrzése, a magyar kultúra gyarapodása, a kulturális hagyaték fejlesztése és az ezt szolgáló intézményrendszer állapota, azaz, hogy négy év alatt mennyire járult hozzá az MNT ahhoz, hogy ez az intézményrendszer erősebb, gazdagabb, nagyobb, kiterjedtebb legyen. „Mennyiben járultunk hozzá ahhoz, hogy a magyar oktatás jobb minőségű, hogy nagyobb százalékban fedje le a magyar lakosságot, hogy több a színházi előadás, több a magyar nyelvű média, azok tartalma gazdagabb, hogy a magyar nyelvet hol lehetett használni négy évvel ezelőtt és hol ma” – részletezte. Ennek vonatkozásában ez a mérleg pozitív lesz mind kvantitatív, mind kvalitatív mutatók tekintetében – tette még hozzá.

A közösség erőnléte a versenyképességen, a képzettségen, a foglalkoztatás területén, a munkaerőpiacon és vállalkozási szférán keresztül is vizsgálható. Ebből a szempontból az MNT a legtöbbet a képzettségi mutatók javításának területén tette. „(Megpróbáltuk) minél több embernek biztosítani az egyetemi továbbtanulás lehetőségét, minél több ember számára biztosítani az érettségi megszerzésének a lehetőségét, mert meg vagyunk győződve arról, hogy az a közösség, amely a tudásban, készségekben, képzettségben alulmarad a lakosság többségéhez képest, nem lehet egyenrangú sem a munkaerőpiacon, sem a vállalkozási szférában, sem az állami szektorban” – magyarázta. Ezt követően kitért az állami szektorban való alulreprezentáltságra, amelynek szerinte két oka van: a diszkrimináció és az alulképzettség. Ez utóbbi gyakran nem teszi lehetővé, hogy magyar személy töltsön be egy tisztséget, mert abban a régióban egyetlen szükséges diplomával rendelkező ember sincs.

Visszont anyaországi segítséggel több területen is sikerült ledolgozni a hátrányt – állapította meg. Ma ugyanakkora arányban szereznek a magyar fiatalok érettségit, mint a szerbek. Trianon óta soha nem volt így, ezen a tanulmányi szinten tehát nincs alulképzettség – mondta, hozzáfűzve, hogy öt évvel ezelőtt még volt.

A harmadik terület – amivel mérhető ennek a közösségnek a valós egyenrangúsága, a megmaradása, a helyzete – a demográfia. Vagyis, hogy fogy-e, gyarapodik-e, öregszik-e, asszimilálódik-e a lakosság – vázolta Korhecz Tamás. Itt állunk a legrosszabbul – világitott rá.

„A fogyásunknak három forrása van: az egyik – nagyon kézenfekvő ok – a születésszám kérdése, és ebben a vonatkozásban az elmúlt negyven évben nem születik annyi magyar gyerek évente, ahány magyar ember meghal. Negyven éve a természetes fogyás állapotában van ez a magyar közösség, és ez felgyorsult az elmúlt évtizedben; a másik forrás a kivándorlás, az utóbbi évtizedekben – gazdasági, politikai okokból –, különböző hullámokban hagyták el a mobilis, képzetebb, fiatalabb nemzedékek ezt a területet; és a harmadik forrás

az asszimiláció” – taglalta. Megfogalmazása szerint mostanra „asszimilációs veszteségről jóformán már nem beszélhetünk”, sőt van már másik irányú asszimiláció is. Ezt a beiskolázási programmal illusztrálta. Azt mondta: eljuttunk oda, hogy negyven százalékkal megnőtt a nem magyar gyerekek aránya a magyar osztályokban, vagyis olyan szülőket tudtunk a beiskolázási kampányon, az iskolabuszprogramon és az ösztöndíjprogramon keresztül bevonni a magyar oktatásba, akik vegyes házasságból származnak vagy romák, és akik egyébként nem választották volna a magyar oktatást. Emellett pedig csökkent azon magyarok száma, akik nem a magyar oktatásban vesznek részt.

„Sajnos a népesedéspolitika – annak ellenére, hogy tavaly elfogadtunk egy erről szóló stratégiát – nem kecsegtet túl sok látványos sikerrel, de ha részben sikerül megfékezünk folyamatokat, akkor nemhiába fogadtuk el ezt a stratégiát. Mindaddig azonban, amíg tízévenként a magyarságnak több mint tíz százaléka eltűnik a statisztikából, addig nagyon nagy a baj, addig nem lehetünk nyugodtak semmiféle eredmény felmutatása mellett sem, mert a fizikai megmaradásunk az alapja minden másnak, amivel az elmúlt időszakban foglalkoztunk” – összegezte az MNT vezetője.

A 2014-es választásokról szólva számszerűsíthető változásokról beszélt. Mint fogalmazott: 2014-ben drámai módon, pozitívan megfordult a magyar közösségnek a támogatása a saját politikai érdekképviselete irányába. Ez sehol máshol nem történt meg. Ha a többpártrendszer időszakát vizsgáljuk 1991-től kezdve, akkor a kezdeti lelkesedés után – amely körülbelül 1994-ig tartott – folyamatosan azt tapasztalhattuk, hogy a magyar közösség fokozatosan fordult el a saját pártjaitól, politikai képviselétől, a nemzeti előjelű politikától, ami azt is jelenti, hogy politikai közösségként morzsolódott fel – magyarázta. Az identitásmegőrzésnek ugyanis nagyon fontos eleme az, hogy politikai közösségként éli-e meg magát egy közösség vagy nem. Korhecz Tamás magyarázata szerint a magyar közösség Trianon óta politikai közösségként éli meg magát, de eltérő mértékben sorakozik fel a politikai vezetői, a politikai pártjai mögött. „1994-től kezdve ugyan hullámzóan, de arról beszélhetünk, hogy a magyar közösség kifarol a saját politikai képviselői mögül, és ez a folyamat gyakorlatilag a kétezres évek közepéig tartott, amikor is a magyar politikai pártok a magyarságnak csak ötven százalékát tudták maguk mögött a választásokon” – világított rá. „2014-re elértük, hogy minden kimutatható számítás szerint a VMSZ a magyar szavazatok kétharmadának birtokosa. Ez, ha nem is földindulásszerű, de nagyon markáns elmozdulást jelent. Hosszasan lehet elemezni ennek az okait, de tény, hogy megváltozott egy történelmi tendencia. Ennek jelei már 2012-ben kimutathatók voltak, de idén sokkal markánsabban jelent meg” – nyomatékosította.

Korhecz Tamás emlékeztetett arra is, hogy a vajdasági magyar közösséget sokszor temették, mégis meg tudott maradni. Hozzáfűzte azonban, hogy a mar-

kánsnak mondható pozitív változások ellenére sem szabad lazítani, mert a jó teljesítményt fenn is kell tartani.

Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség és a tartományi képviselőház elnöke a választási évvel kapcsolatban hihetetlenül fontosnak nevezte azt a lépést, hogy a Fidesz-KDNP listáján a VMSZ politikusa is bejutott az Európai Parlamentbe. Ezzel a „megafon pozícióval” a vajdasági magyarságnak lehetősége nyílik arra, hogy legalább öt évvel Szerbia uniós csatlakozását megelőzően elkezdje építeni „hídfoállítását” Brüsszelben. Mint mondta: „az ottani mandátumban egyrészt a magyar közösség érdekeit tudjuk képviselni, másrészt pedig ebből a pozícióból Szerbia számára a csatlakozási folyamat fontos kérdéseiben a mi képviselőnk tud értelmében hozzászólni”. Ezt a lehetőséget igen fontosnak nevezte a nemzetpolitikai érdekvégyesítés mellett azért is, mert ezzel Szerbián belül is változik a vajdasági magyarság percepciója, vagyis ez az országban élő szerb többség és a magyar kisebbség szempontjából is jelentős lépés.

A magyarországi választásokkal kapcsolatban kifejtette, hogy az a vajdasági magyarság számára nemcsak választási kérdés volt, hanem nemzet- és közösségépítési kérdés is. „Azzal, hogy mi több mint százezer embert vittünk el abba az irányba, hogy igényelje a magyar állampolgárságot, s azzal, hogy több mint 40 ezren kinyilvánították szándékukat, hogy részt kívánnak venni a szavazáson, [...] nemcsak a közjogi lehetőségekkel élünk, hanem személyes, közösségi és egyéni erőfeszítéssel bizonyítottuk a közösséghez, a nemzethez való tartozásunkat” – részletezte. Mint mondta, ez azért fontos, mert ez legitimálja a közösséget, ennek a teljesítménynek a tükrében, illetve megfogalmazva a konkrét elképzeléseket, a magyar kormánytól támogatást lehet kérni. „Aki nem teljesít, az ne követelőzzön” – szögezte le határozottan Pásztor. „Aki nem tudja megfogalmazni az elvárásait és elképzeléseit önmaga irányában, az ne várja el, hogy a magyar kormány ebben segíteni tudjon neki” – részletezte.

Kifejtette, hogy a vajdasági magyarságnak megvan az a szellemi potenciálja, politikai ereje és infrastruktúrája, amely lehetővé teszi, hogy egymással szót értsen, hogy megfogalmazza szándékait, és ezeket a szándékokat fel tudja mutatni a szerb többség irányában.

Mint fogalmazott: a határon túli vagy a kisebbségben élő közösségek számára a választás mindig élet-halál kérdése. „Mert ha jó a teljesítmény, ha van legitim képviselet, ha van parlamenti érdekképviselet, akkor van esélye a szándék megvalósulásának. Ha nincsen, akkor egymással tudunk vitázni, hogy ki a kuruc és ki a labanc, de igazából annak érdekében, hogy az elképzelésünket meg tudjuk valósítani, semmit nem tehetünk. Aki másképp gondolja, az elsősorban önmagát próbálja igazolni” – fejtette ki véleményét Pásztor.

Szerinte a Vajdasági Magyar Szövetség számára ilyen szempontból az idei év kiváló és sikeres volt. „Egyrészt olyan listát tudtunk állítani, amelyik élvez a

közösség túlnyomó többségének a támogatását, ez nagy eredmény, és egy másfél évtizedes csúszásnak nemcsak a megállítása, hanem részben a visszafordítása volt. Másrészt olyan programot fogalmztunk meg, amely nemcsak autonómia-kérdésekben, nemcsak szimbolikus kérdésekben, nemcsak a klasszikus kisebbségi kérdések tekintetében, hanem a reálszféra vonatkozásában, az életminőség javítása szempontjából vonzó volt az emberek számára, és ehhez kaptuk meg a támogatást” – hangsúlyozta a VMSZ elnöke. Hozzátette, hogy mindezek mellett most először kötött a legnagyobb vajdasági magyar párt olyan koalíciós megállapodást, „amelyet nemcsak kirakhattunk az elektronikus felületekre, hanem úgy élhettük meg, mint egyfajta standardot. Most sikerült beépíteni egy koalíciós megállapodásba mindazokat a kérdéseket, amelyek számunkra fontosak”.

Magyarázata szerint egyetlen négyéves ciklus alatt biztosan nem lehet mindent megvalósítani, amiben megállapodtak, de „ennek a politikaépítésnek nem volt alternatívája”. Pásztor kifejtette: „Ha csak a megállapodás egyes elemeit tudjuk megvalósítani – például ha rendbe tudjuk hozni a nemzeti tanácsokról szóló törvény ügyét, ha infrastruktúra-fejlesztésre beruházásvonzási szándékokkal pénzeket tudunk a kormányzattól idevonzani, ha helyre tudjuk hozni a fejlesztési régiók határainak kérdését, ha a mezőgazdaság szférájában rendet tudunk csinálni, és ha a turizmus, a mezőgazdaság fejlesztésére pénzeket tudunk biztosítani, ha be tudjuk fejezni az alapítói jogok átvételének kérdését –, akkor azt gondolom, hogy előre tudunk lépni.”

Megpróbálunk konkrét, a többség számára is érthető mondatokban fogalmazni, és ezekhez az elképzelésekhez kérni a partnerséget – fejtette ki Pásztor István arra utalva, hogy a VMSZ nem beszél autonómiáról, mert „ezzel a szóval csínján kell bánni”. Ehelyett önkormányzatiságról, a nemzeti tanácsról, a fejlesztési régiókról, a nyelvhasználatról, a parlamenti képviselétről, a regionális fejlesztésekről beszélnek. „Nem beszélünk autonómiáról, de valójában ez az autonómia” – szögezte le. „Nem mondjuk ki, mert ha kimondanánk, lehet, hogy ugyanazt élnék meg sokak részéről, mint amit Erdélyben és a Felvidéken megélnék” – tette még hozzá.

Magyar–magyar vonatkozásban életbevágóan fontosnak nevezte, hogy folytatódjon az a fajta közös gondolkodás és közös építkezés, amely jellemezte a 2010 augusztusától idáig tartó időszakot. „Azt gondolom, hogy ennek a stratégiai együttműködésnek a kölcsönös bizalom, a közösen megfogalmazott célok és a közös erőfeszítés volt a jellemzője, és nem az, hogy valaki Budapestről megpróbálta volna megmondani, hogy ki a nemzetáruló és ki az, aki hithű módon jár el” – részletezte a VMSZ elnöke.

A VMSZ szerepvállalását katalizátorszerepnek nevezte, amely mind a szerb, mind a magyarországi oldalról elfogadott, sőt a két fél igényli is a véleményeket és a közbenjárást.

Zárásként még elmondta, hogy pártja számára a területi autonómia hosszú távú célt jelent, de a vajdasági magyar közösség még nem járta körül ezt a kérdést. „Azért nem jártuk körül, mert egyszerűen erre ebben a pillanatban nincs meg a kapacitásunk, erre nincs meg az a fajta realitás sem, ami a nemzeti tanácsok irányába megvolt vagy megvan” – magyarázta. „Most mi nem tartjuk reálisnak a területi autonómia felvetésének a kérdését, de ha előre tudunk lépni például régiós fejlesztés szempontjából, akkor annak nagyon fogunk örülni” – tette még hozzá.

Összegzésként Pásztor István ismertette a VMSZ álláspontját, miszerint lépésről lépésre, párbeszéddel lehet kialakítani a pozitív viszonyt a kisebbség és a többség között.